

# Україна та Південно-Східна Азія: перспективи співпраці в XXI сторіччі

Михайло Комарницький

Кафедра міжнародних відносин та дипломатичної служби, Львівський національний університет імені Івана Франка, УКРАЇНА, м. Львів, вул. Університетська, 1, e-mail: mikekomar@gmail.com

*This article describes the major significant and turning points of cooperation between Ukraine and ASEAN countries in the 21<sup>st</sup> century. It also attempts to identify challenges and possible variants of improvement of the bilateral relations between Ukraine and Southeast Asian countries.*

Ключові слова – Україна, зовнішня політика, Південно-Східна Азія, АСЕАН, економічне співробітництво.

На перший погляд, Україна має мало спільного з далекими країнами-членами АСЕАН (Асоціація країн Південно-Східної Азії). Однак нині постійно зростає інтерес, зумовлений глобалізацією, до інтеграційних процесів в інших регіонах світу, наприклад, на Південному Сході Азії. Причетні урядові установи, численні приватні компанії вивчають політико-економічні процеси та інвестиційно-торговельні можливості регіону, зокрема, у рамках АСЕАН.

Як відомо, відносини України з країнами Південно-Східної Азії регулюються такими законодавчими актами, як „Основні напрями зовнішньої політики України”, що введені в дію Постановою Верховної Ради України 1993 року, а також відповідними концепціями українсько-азійського співробітництва, розробленими МЗС за участю його закордонних установ. Лейтмотивом усіх нормативних, і тим паче директивних та інформаційно-аналітичних документів, була безперечна константа – реальна, невідвортна перспектива переходу світового центру економічного розвитку до Азійського регіону, зокрема Південно-Східної Азії.

Розташування України на межі двох великих цивілізаційних просторів – європейського і азійського – було і є одним із визначальних факторів її політичного та економічного розвитку. Вищезазначене слід враховувати при формуванні національної системи бірегіональних (Європа-Азія) пріоритетів, реалізації національних інтересів та у пошуку шляхів подолання труднощів становлення України як європейської держави. У свою чергу, їх чітке визначення, консолідація базових національних інтересів є найважливішими передумовами сталого економічного розвитку України. У більшості випадків геополітичні пріоритети ґрунтуються на базових цінностях суспільства, таких як економічний добробут, розвиток, а також таких параметрах, як міжнародне середовище, зокрема, геополітичне, історичний досвід тощо.

Розроблення довгострокової програми співробітництва України з країнами Південно-Східної Азії з визначенням пріоритетів співробітництва та конкретних заходів сприяло б збалансуванню торговельно-економічного співробітництва між ними та значному підвищенню обсягів торгівлі.

Україна як джерело сучасних технологій та продукції машинобудування могла б долучитися до реконструкції і модернізації об'єктів, побудованих за участі радянських фахівців, будівництва енергетичних об'єктів у В'єтнамі, Лаосі та Камбоджі. Перспективною могла б стати участь українських спеціалістів у модернізації суднобудівної галузі В'єтнаму. Крім того, експорт сучасних українських технологій в країни АСЕАН, де накопичено значний позитивний потенціал адаптаційної індустрії, допоміг би залученню українських науково-дослідних інститутів та фахівців до цих процесів. Україна має можливості для партнерства з країнами АСЕАН в царині геологічної розвідки корисних копалин. Країни цього субрегіону, зокрема В'єтнам, Індонезія, М'янма, потребують допомоги у проведенні геологорозвідувальних та пошукових робіт, організації видобутку корисних копалин, переробці дорогоцінних та напівдорогоцінних каменів [3, 222].

Зважаючи на постійне зростання витатків країн АСЕАН на закупівлю військової техніки спецпризначення, Україна мала б оптимізувати форми роботи на ринку Південно-Східної Азії. Беручи до уваги жорстку конкуренцію на ринку озброєнь Південно-Східної Азії, вона має шукати шляхи стимулювання збуту своєї продукції шляхом пропозиції привабливих комплексних угод зі створення спільних підприємств і ліцензійного виробництва окремих зразків військової техніки на території країн-замовниць, ремонту і модернізації зразків спецтехніки військового призначення, можливо, на базі країн-замовниць, а також обслуговування такої техніки в цих країнах. Враховуючи дорожнечу окремих зразків спецтехніки військового та цивільного призначення, українські підприємства могли б перейти до їх передачі у лізинг на взаємовигідних умовах. [1, 23].

Перспективною була б участь українських підприємств і проектних установ у переобладнанні та реконструкції діючих промислових об'єктів та комунікацій у В'єтнамі, Лаосі, Камбоджі, М'янмі за фінансової підтримки Японії в рамках різноманітних програм з розвитку. Українські підприємства, спираючись на належне інформаційне та консультативне забезпечення дипломатичних місій та представництв українських компаній в Східній Азії, українських міністерств та інших органів центральної влади, могли б залучитися до перспективних багатосторонніх проектів в рамках АСЕАН в галузі телекомунікацій, транспорту, промислових технологій. Українських підприємців може зацікавити Програма промислового співробітництва в рамках АСЕАН (AICO), що покликана стимулювати

промисловий розвиток країн цієї організації шляхом розширення виробничої кооперації між окремими компаніями. Така схема передбачає надання компаніям з іноземною участю тарифних та інших пільг в рамках Зони вільної торгівлі АСЕАН за умови, що частка національного капіталу в них складає не менше 30%. [2, 71].

Досі актуальним залишається завдання щодо налагодження та розвитку контактів з метою розширення кола потенційних інвесторів в економіку обох сторін. Багато фірм країн АСЕАН володіють значними фінансовими можливостями та досвідом участі у різних інвестиційних проектах за кордоном. Незважаючи на економічну кризу, зберігаються можливості із залучення інвестицій з цих країн в українську економіку, зокрема в легку та харчову промисловість, будівництво об'єктів інфраструктури житла, готельний бізнес тощо.

Створення до 2015 року економічного співтовариства АСЕАН означатиме лібералізацію торговельних зв'язків АСЕАН з навколишнім світом, чим Україна має скористатися повною мірою. Використовуючи досягнутий рівень відносин між Україною та країнами Південно-Східної Азії у попередні роки, Україна у відносинах з країнами цього регіону повинна реалізовувати свої інтереси за рахунок:

- ширшого входження національної економіки до азійської системи господарства, виходячи з власної ринкової стратегії;

- залучення інвестицій та фінансової допомоги (з Сингапуру, Малайзії, Таїланду та ін.).

- покращання балансу зовнішньої торгівлі України шляхом збільшення українського експорту до країн регіону і його структурної перебудови на користь

високотехнологічної продукції та продукції з високим ступенем обробки;

- формування іміджу України в регіоні Південно-Східної Азії як інвестиційно привабливого партнера;

- практичного використання власних транзитних переваг через відчутне збільшення проходження її територією товаропотоків і послуг на напрямку Схід – Захід;

- більшої конкурентної привабливості порівняно з іншими сусідніми країнами в розв'язанні логістичних завдань південноазійських компаній-експортерів на східно- та західноєвропейських напрямках;

- ефективного захисту українських товаровиробників на південно-азійських ринках у визначених наявною договірно-правовою базою міжнародно-правових рамках;

- використання досвіду країн Південно-Східної Азії (зокрема, у сфері розбудови спеціальних економічних зон, технопарків) для вирішення власних проблем.

## References

- [1] Маштабей Віктор. АСЕАН – зміна принципів // Зовнішні справи. – 2008. – № 9. – С. 21-24.
- [2] Радченко О. Використання досвіду співробітництва Японії з АСЕАН у розвитку відносин України з країнами Східної Азії // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. Випуск 21. (Частина І). – К.: Київський університет імені Тараса Шевченка, 2000. – С. 69-73.
- [3] Юрківський В. Південно-Східна Азія // Регіональна економічна і соціальна географія (2-ге вид.) – К.: 2001. – С. 219-229.